

Setembre crític | | Actualitzat el 30/11/2017 a les 23:41

Xavier Solà i Josep Maria Matas van gastar-se els diners de «l'espoli» de l'ACM amb una segona residència a Cadaqués i a l'Escala

Els dos polítics osonencs van reconèixer els fets de què se'ls acusava en un pacte amb la fiscalia que els permetia evitar l'ingrés a la presó | La sentència dona per fets greus delictes de malversació de fons públics i falsedat documental que els van permetre enriquir-se durant anys

Xavier Solà, a l'esquerra, i Josep M. Matas, al mig trucant, en un acte electoral de CiU el 2010 | CiU

Xavier Solà, extinent d'alcalde de Vic i exsecretari general del Departament de Cultura de la Generalitat, va destinar els diners que va treure de «l'espoli» de l'Associació Catalana de Municipis (ACM) a pagar-se una segona residència a Cadaqués. Josep Maria Matas, exsecretari general de l'ACM i expresident de Convergència a Osona, condemnat pels mateixos fets, se'ls va gastar en un apartament a l'Escala, un pis a Vic, una casa a Centelles i dos cotxes de gamma alta. Així consta en la sentència condemnatòria que recull els fets que la fiscalia anticorrupció va imputar als dos polítics osonencs. Uns fets que els dos acusats van reconèixer com a certs en un pacte amb la fiscalia a canvi que els rebaixés la petició de pena i així poguessin evitar l'ingrés a presó.

En total, segons es dona per provat de la investigació de la fiscalia, Solà va participar del que la mateixa sentència qualifica com a «pur i simple espoli dels fons de l'ACM» en 189.912 euros. Fins a l'últim moment Solà va defensar la seva innocència. Però davant la possibilitat de ser condemnat i haver d'ingressar a presó, va acabar reconeixent els fets i pactant amb la fiscalia una pena inferior als dos anys. En no tenir antecedents penals, aquesta condemna inferior als dos

anys, li permet salvar-se de la presó.

Doncs bé, Solà dels 189.912 euros que va estafar a l'ACM a través de factures falses, en va dedicar 150.000 a comprar-se una casa a Cadaqués. En concret, la meitat superior d'un xalet partit en dos pel seu antic propietari, en una zona tranquil·la als afores de la població empordanesa i a pocs metres de la cala d'Es Caials. Una segona residència que va comprar el març de 2010 per 150.000 euros pagats al comptat als seus antics propietaris, la parella formada per Michael i Ursulla Kolleth.

Solà va servir-se d'una empresa interposada per fer primer les factures falses a l'ACM, d'on ell n'era el cap dels serveis jurídics, i després comprar la casa de Cadaqués. En concret, Esports i Lleure Sau (EiL Sau), que ell i la seva parella, Meritxell Inaraja, van comprar el 14 de desembre de 2009. El primer que van fer és canviar-li l'objecte social a l'empresa, que era el de transport de viatgers en embarcacions a promotora immobiliària. Amb tot, va ser amb Esports i Lleure Sau mateix que Solà va facturar els 189.912 euros a l'ACM per fer uns catàlegs de masies que ara, donant per bones les imputacions de la fiscalia, ha reconegut que no va fer. O que els va fer en hores de feina a l'ACM per a les quals ja cobrava un sou de 43.560 euros anuals.

Una antiga empresa nàutica per facturar a l'ACM i comprar la segona residència de Cadaqués

La sentència dona per fet que Solà va comprar Esports i Lleure Sau «amb l'evident i exclusiva intenció d'utilitzar-la en aquests fets», referint-se a les factures falses presentades a l'ACM i la posterior destinació dels diners a la compra de la segona residència de Cadaqués. El 29 de desembre de 2009, només 15 dies després de la compra de l'empresa, es van girar fins a 65 factures pels catàlegs de masies que suposadament Solà havia fet. En tot l'exercici de 2010 no s'observen en els comptes anuals de l'empresa cap indicatiu d'activitat, ja que no hi consta cap xifra neta de negoci ni despeses d'explotació. Sí, però, que hi ha la inversió destinada a comprar la segona residència de la família Solà a Cadaqués.

Esports i Lleure Sau SL tenia un compte obert al Banc de Sabadell, on constaven com a persones autoritzades per fer-hi moviments Xavier Solà i la seva parella. Els únics moviments al compte es van produir el 2010. Primer s'hi va fer el cobrament per transferència de les factures girades a l'ACM i després es va pagar la casa de Cadaqués. En concret, l'1 de febrer de 2010 hi va haver una primera transferència de l'ACM de 25.882 euros, que l'endemà mateix van ser transferits a comptes de Xavier Solà. El 20 de març hi va haver una segona transferència de 150.000 euros, que aquell mateix dia es van convertir en tres xecs internacionals a nom de Michael Kolleth, l'antic propietari de la casa d'Es Caials, a Cadaqués, tot i que un d'ells finalment va ser anul·lat. Finalment, el 5 d'abril de 2010 el compte va rebre una última transferència de l'ACM de 14.029 euros, que es van destinar al pagament d'impostos i rebuts mensuals. A partir d'aquell moment el compte va quedar pràcticament inoperatiu, ja que es va limitar a petits ingressos fets per la parella per al pagament d'alguns rebuts mensuals.

Xavier Solà, en la seva època de regidor de Vic davant una furgoneta de la campanya per 'amorosir' el Passeig Foto: Ajuntament de Vic

La utilització del catàleg de masies que l'ACM feia per a alguns ajuntaments per girar factures falses a l'entitat municipalista ja havia estat utilitzada per Josep Maria Matas, l'home que feia i desfeia a l'ACM sense que cap polític per sobre seu li controlés res, durant l'any 2008. Va ser a partir de 2009 que aquesta part del negoci va passar a mans de Solà, amic personal de Matas, amb qui va compartir cuites en la direcció de Convergència a Vic i Osona durant anys. Per exemple, per fer-se una idea del poder que van arribar a acumular, defenestrant ni més ni menys a qui antigament també havia estat l'home fort del partit a la comarca, Enric Castellnou, que el 2003 es feia pagues de repetir de president del Consell Comarcal i a poques hores de revalidar-se la seva candidatura va veure com la direcció del partit a Osona, encapçalada per Matas, apostava per Josep Munmany deixant a l'estacada al veterà polític vigatà. Matas i Solà també van fer i desfer llistes electorals a Osona durant anys, coincidint en part amb l'època que es dedicaven a l'espoli dels fons de l'ACM. A Vic també van ser els que, un cop descartat l'antic alcalde d'Unió Jacint Codina, van propiciar el retorn a la ciutat i a la política local de Josep Maria Vila d'Abadal, de qui Solà va ser entre 2007 i 2011 primer tinent d'alcalde i autèntica mà dreta en la seva primera legislatura com a alcalde de Vic.

Una societat instrumental propietat del cosí de Matas

La sentència dona per fet que Matas i Solà, «posats de comú acord i abusant dels seus càrrecs i facultats a l'ACM, van decidir treure partit de la situació per lucrar-se a títol particular». Ho van fer servint-se de societats instrumentals per desviar il·lícitament a la seva butxaca fons de l'entitat municipalista. Aquestes societats mercantils, sense cap mena d'expedient ni conveni de contractació amb l'ACM, van girar-li factures aparentment derivades de la prestació de serveis relacionats amb la confecció dels catàlegs de masies, «quan en realitat no havien prestat cap servei», assegura la sentència que Solà i Matas han donat per bona. El 2008 va ser Matas a través de les empreses Tresserres Imatges Corporatives SL i Parés i Solé SL, que són les que va fer servir ell per girar les factures falses a l'ACM, qui va treure profit dels esmentats catàlegs de masies. El 2009, però, va ser Solà qui va prendre-li el relleu servint-se de l'empresa Esports i Lleure Sau SL.

L'any 2008, Tresserres Imatges Corporatives SL va facturar a l'ACM un total de 214.771 euros per unes suposades feines relacionades amb els catàlegs de masies que en realitat no va fer. L'empresa era propietat de Lluís Tresserres Matas, cosí del polític convergent, que tot i ser imputat inicialment en el cas, al final se'n va poder escapar, ja que no va poder quedar demostrat que fos

coneixedor de fins a quin punt el comportament del seu familiar era delictiu. Tresserres Imatges Corporatives SL va fer-li fins a 72 factures durant el 2008 a l'ACM: 30 amb data de 31 de març, 30 de 15 de maig i 12 de 21 de maig. L'import de cada factura era de 2.982 euros i van ser pagades per ordre del mateix Matas, en la seva condició de secretari general de l'AMC.

Posteriorment, i amb la finalitat, segons diu la sentència, «de reforçar la il·lusió de realitat dels treballs suposadament prestats», una tercera societat, Parés i Solé SL, va girar a Tresserres Imatges Corporatives SL 72 noves factures per un import lleugerament inferior, 2.866 euros (en total, 206.419 euros). Doncs bé, Parés i Solé SL en aquella època tenia com a administrador únic i també beneficiari únic al mateix Josep Maria Matas, que a través del triangle format per l'ACM, Tresserres i Parés i Solé es va acabar lucrant amb aquests més de 200.000 euros per unes feines que ni tan sols es van fer. Si més no, no les van fer ells, ja que o bé les van fer els tècnics dels ajuntaments o de l'ACM, i en última instància, Matas o Solà, però en les seves hores de feina a l'entitat municipalista per a les quals ja cobraven un bon sou.

«L'artifici utilitzat per emmascarar el pur i simple espoli dels fons de l'entitat municipalista»

La sentència ho deixa ben clar: «La facturació no responia a la realitat, ja que les entitats controlades per Matas i Solà no havien prestat cap servei real en el procés de confecció dels catàlegs de masies». La facturació falsa a l'ACM, afegeix el tribunal, «va ser l'artifici utilitzat per emmascarar el pur i simple espoli dels fons de l'entitat municipalista». I la sentència continua, en un to molt dur amb la «impunitat» que pensaven tenir els dos polítics osonencs: «Matas i Solà, convençuts de la seva impunitat, ni tan sols van posar especial cura en el repartiment de municipis pels que es facturava, ja que dels 137 catàlegs dels que es va aparentar la intervenció en la seva confecció, se n'han detectat 22 que van ser facturats tant per EiL SAU SL com per Tresserres Imatges SL». És a dir, que quan Xavier Solà, a través d'EiL Sau, presenta l'any 2009 factures per 69 catàlegs, n'hi inclou 22 que ja havien estat facturats per les empreses interposades per Matas l'any anterior. Tot plegat, operacions que han estat formalment reconegudes pels dos acusats en el seu pacte amb la fiscalia per evitar l'ingrés a presó.

Josep Maria Matas, de fet, va arribar a estafar força més diners que Solà. Va començar abans i ostentava una posició encara més privilegiada a l'ACM. Ell, de fet, era qui supervisava les operacions mercantils de l'entitat municipalista i a la vista està que a ell no el supervisava ningú per sobre seu. Ni en l'època de la presidència de Joan Maria Roig, quan aquest era alcalde d'Amposta, ni en la de Salvador Esteve, que ho era de Martorell. Aquest últim, de fet, en devia quedar tan content que se'l va endur com a coordinador general de la Diputació de Barcelona quan el 2011 en va ser nomenat president. Matas va acabar dimitint del càrrec a la Diputació precisament quan va esclatar l'escàndol de les factures falses a l'ACM. Una postura que no va seguir Xavier Solà, aleshores secretari general del Departament de Cultura, amb el conseller Ferran Mascarell, que li va fer confiança, tot i que el 2012, en renovar-se el govern, va acabar prescindint d'ell i nomenant un altre secretari general. Solà va protagonitzar uns mesos abans, el 4 d'abril de 2012, una sonada compareixença a la Comissió de Cultura del Parlament, on davant les acusacions de l'oposició es va declarar innocent de tot el que se l'acusava i que ell mateix, al cap dels anys, ha acabat reconeixent com a cert, ni que fos per estalviar-se l'ingrés a la presó en cas de condemna.

Josep M. Matas, amb Josep M. Vila d'Abadal i Salvador Esteve, a la col·locació de la primera pedra dels polèmics pisos de la Serra-de-Sentferm a Vic Foto: Ajuntament de Vic

Matas, fill de Centelles, amb casa a Vic i resident des de fa uns anys a la Garriga, és un antic empleat de banca que el 1999 va ser nomenat secretari general de l'ACM, l'entitat municipalista que des del 1981 bàsicament agrupa bona part dels ajuntaments governants per l'antiga CiU i alguns d'ERC. El comitè executiu de l'ACM va nomenar Matas com a secretari general de l'entitat el 27 de desembre de 1999, i va ser ratificat el 2004 i el 2007. Va exercir el càrrec fins el 28 d'octubre de 2011, quan amb CiU estrenant-se al govern de la Diputació el seu president Salvador Esteve se'l va endur com a mà dreta a l'ens provincial. A la sentència mateix es reconeix que a l'ACM, Matas ostentava a la pràctica el comandament executiu de l'entitat, essent titular de la firma social, apoderat mercantil i bancari i cap de personal. La sentència, però, ho deixa ben clar: «Si bé en l'exercici d'aquestes funcions estava teòricament sotmès al control dels òrgans col·legiats i representatius de l'ACM, a la pràctica podia actuar sense traves per les reunions esporàdiques d'aquests òrgans i l'insuficient control per part del seu òrgan col·legiat superior, el comitè executiu, que es limitava a aprovar la proposta de pressupost presentada per l'acusat, genèrica i sense detall de les despeses ordinàries concretes». Matas controlava les despeses, però a la pràctica a ell ningú el controlava.

Inversions en totxo i en la compra de dos cotxes de gamma alta

Matas, com Solà, també va destinar els diners que s'havia embutxacat amb les factures falses a invertir en el mercat immobiliari, en part també a la Costa Brava. En concret, en el cas de Matas la mateixa sentència de la secció 21a de l'Audiència de Barcelona ho deixa clar: «El gruix dels fons sostrets a l'ACM s'ha aplicat a la formació d'un significatiu patrimoni immobiliari a favor de la

seva societat unipersonal Parés i Solé SL, mitjançant el pagament dels rebuts dels préstecs hipotecaris i amortitzacions anticipades dels mateixos». I amb els diners que li van quedar de les inversions immobiliàries, doncs es va comprar dos cotxes de gamma alta «pel seu exclusiu gaudi», recalca la sentència.

La creació del patrimoni immobiliari havia començat el 2005 i està constituït actualment, segueix la sentència, per tres finques amb un valor de compra global de 769.571 euros. De les tres finques, un apartament a l'Escala es va comprar directament sense cap tipus de finançament; una altra, un pis a Vic, mitjançant un préstec que va ser amortitzat en només tres anys, i una última, una vivenda unifamiliar a Centelles, va ser finançada amb un préstec de 300.000 euros del que després del pagament de quotes mensuals i diverses amortitzacions parcials, queda pendent un capital de 179.226 euros. També a nom de Parés i Solé SL, Josep Maria Matas va comprar-se un Audi A7 amb un preu de 53.034 euros, i un BMW 635D, de 60.656 euros.

L'operativa que feia servir Matas per embutxacar-se diners de l'ACM passava per subcontractar diverses feines a tercers, però que no facturaven directament a l'entitat municipalista que ell dirigia sinó a una empresa propietat seva, Parés i Solé SL. I aquesta empresa, exclusivament instrumental, és la que acabava facturant les feines a l'ACM a un preu molt superior al que havien cobrat les empreses que realment havien fet les feines.

Una altra societat instrumental del marit de la comptable de l'ACM

Matas havia entrat a Parés i Solé, una antiga agència publicitària amb seu a Vic, l'any 2004. En poc més d'un any s'havia convertit en el soci únic i administrador de fet de la societat, tot i que en aquest càrrec hi constava el nom de Ramon Grau, que la sentència considera que era un «testaferro» de Matas, i que estava «sotmès completament a les seves indicacions». Grau, com altres persones vinculades a les societats instrumentals que van fer servir Matas i Solà per a l'espoli dels fons de l'ACM, havia estat imputat inicialment, però finalment va ser exonerat i no va haver d'anar a judici, en no quedar demostrat que fos completament coneixedor de les maniobres dels dos polítics osonencs.

De fet, Matas havia entrat a Parés i Solé SL de la mà de Joan Raventós, que inicialment n'era el soci majoritari. Es dona el cas que Raventós era a la seva vegada responsable de comunicació de l'ACM i, per tant, persona propera a Matas. El 26 d'octubre de 2015, però, Matas va comprar-li les accions a Raventós i es va convertir en soci únic de l'entitat, que es va declarar unipersonal. És a partir d'aquell mateix dia que Ramon Grau consta com a administrador de la societat. I més casualitats: la parella de Ramon Grau, Susana Sardà, era la comptable de l'ACM, segons consta a la sentència de l'Audiència de Barcelona.

Xavier Solà, amb Josep M. Vila d'Abadal, en la seva època de regidor de Vic Foto: Ajuntament de Vic

Els ingressos d'explotació de Parés i Solé van començar a incrementar-se a partir de 2007 coincidint amb el moment que comença la seva relació amb l'ACM, que es converteix en el principal client de l'empresa. La facturació anual de Parés i Solé a l'ACM oscil·la entre el 32% i el 71% de la xifra de negocis declarada per la societat unipersonal entre 2007 i 2010. La sentència incorpora diferents taules comparatives dels ingressos i beneficis de Parés i Solé i de la facturació a l'ACM en aquest període que vindrien a demostrar la dependència absoluta de l'empresa dels diners provinents de l'entitat municipalista. Entre 2007 i 2009 Matas està demostrat que va embutxacar de forma il·lícita, servint-se de Parés i Solé SL, un total de 288.126 euros, que el polític osonenc ja va retornar a partir del moment que es va destapar el cas, motiu pel qual l'ACM va acabar no acabar reclamant en fase judicial. Un cas similar al de Solà, amb qui es va subscriure un acord segons el qual anirà tornant en un futur els diners defraudats.

Els serveis contractats de forma irregular des de l'ACM a Parés i Solé SL, l'empresa de Matas, i que en realitat feien terceres empreses, eren per diferents conceptes. Anava des de resums de premsa i d'imatges, que en realitat feien les empreses Gràfiques APR i Sofres Audiencia de Medios SA, a feines d'impressió, enquadernació, maquetació i disseny que en realitat anaven a càrrec de XB Cèltica Papel SL. En el cas dels reculls de premsa i imatges d'APR i Sofres, entre 2007 i 2009 van facturar a Parés i Solé feines per 121.726 euros. I Parés i Solé, sense fer absolutament res més que la factura, li va cobrar a l'ACM un total de 273.197. En total, un benefici per a Parés i Solé -o sigui, per a Josep Maria Matas- de 151.471 euros. I així en altres feines. En les d'impressió que feia XB Cèltica Papel SL, el benefici per a Matas va pujar a 65.260 euros. En una tercera feina, de publicació i manipulació de llibres i manuals, que en realitat van dur a terme Pagès, Cedecs Editorial, AGT Artes Gráficas i Nogué Comunicació, el benefici il·lícit reconegut finalment pel mateix Matas va ser de 51.538 euros.

Factures falses de feines que mai es van fer per embutxacar-se una subvenció de 60.000 euros de la Generalitat

Amb el temps, però, el polític osonenc va anar sofisticant el sistema d'espoli dels fons de l'ACM. Ho va fer a través d'una tercera empresa instrumental, en aquest cas Tresserres Imatges Corporatives SL, del seu cosí Lluís Tresserres Matas. En aquest cas, com ja havia succeït en els dels catàlegs de les cases de pagès, les feines que es van facturar a l'ACM eren directament inventades, ja que no les havia dut a terme ningú. Sí que per donar aparença de realitat, Tresserres Imatges Corporatives SL facturava a l'ACM, i a la seva vegada a Tresserres li feia factura Parés i Solé. La sentència, amb tot, dona per fet que el cosí de Matas no tenia «cabal

coneixement de la transcendència última de la seva conducta» i d'aquí que, malgrat ser necessària la seva intervenció en aquest sistema més sofisticat d'estafar a l'ACM, finalment no acabés anant a judici.

Les feines facturades a l'ACM i que mai es van arribar a fer consistien en l'edició de determinats manuals per als quals fins i tot s'havia aconseguit una subvenció de 60.000 euros del Departament de Governació de la Generalitat. De fet, la presentació de la factura de Tresserres Imatges Corporatives davant la Generalitat va ser necessària per a l'obtenció de la subvenció. La sentència incorpora diversos quadres on es pot fer el seguiment exacte del circuit triangular de facturació entre Parés i Solé, Tresserres Imatges Corporatives i l'ACM. En total, amb aquest sistema Matas va arribar a embutxacar-se els 60.000 euros de la subvenció de la Generalitat, a més de 21.160 euros més provinents dels fons de l'ACM.

La fiscalia anticorrupció va acusar inicialment, de fet fins el dia mateix del judici, a Matas i Solà per un delictes continuat de malversació impròpia de cabdals públics i un delictes continuat de falsedat en document mercantil. Subsidiàriament, i en cas que es considerés que els fons sostrets no eren públics, canviava el de malversació de fons pel d'apropiació indeguda. Per aquestes delictes demanava tres anys i mig de presó per a cadascun per malversació i dos anys de presó per al de falsedat. En cas que se'ls condemnés per apropiació indeguda, la petició de pena era de tres anys i mig de presó per a Matas, i de quatre anys per a Solà. La diferència era pel fet que Matas ja havia començat a tornar part dels diners defraudats.

Un pacte amb la fiscalia per lliurar-se de la presó

Al final, però, el mateix dia del judici, el 16 d'octubre passat, els dos acusats van arribar a un pacte amb la fiscalia. A canvi de reconèixer els fets de què se'ls acusava, el fiscal s'avenia a reduir la petició de pena a 23 mesos de presó. En no tenir antecedents penals, però, si no cometien cap altre delictes mentre compleixen la pena, no hauran d'ingressar a presó.

Ja anteriorment la mateixa fiscalia anticorrupció ja havia arxivat les diligències que seguia contra Matas i Solà per un afer relacionat amb una promoció de pisos a la Serra-de-senferm de Vic. Si bé inicialment la fiscalia considerava que tant Matas com Solà -que en l'època que van ocórrer els fets era regidor d'Urbanisme i primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Vic amb Vila d'Abadal d'alcalde- també s'havien lucrats amb la promoció, al final va acabar arxivant les diligències ja que en el Codi Penal vigent en l'època dels fets aquests no eren considerats delictius. Altra cosa hauria estat, segons la fiscalia, amb el Codi Penal actual. Sigui com sigui, malgrat haver obtingut uns ingressos procedents de la fundació d'habitatge públic de l'ACM, els dos polítics van acabar sent exonerats de qualsevol culpabilitat en la promoció dels pisos que, sigui dit de passada, mai van arribar a construir-se.